Fogalomtár

Indította: Gyarmathy Éva

3D tanulás

A 3D-s tanulás az e-learning iparág izgalmas, fejlődő területe, a virtuális tanulást és a 3D nyomtatást, tervezést, modellezést egyaránt használja. A technológia mára már elég érette vált ahhoz, hogy bekerüljön a mindennapi képzési formák közé, sőt az iskolákba is. Előnye, hogy valódi mozgásokkal és kézzelfogható teljesítményeken keresztül tanulhat a diák, így biztosítja a tanuló figyelmét, motivációját, a tevékenységen keresztül a könnyebb megértést és a nagyobb mértékű megjegyzést.

Adat

A világ leírása szimbólumokban, a fel nem dolgozott tények. Az adat lehet téves, de soha nem hamis, csak ha hamisan közvetítik. Ekkor azonban már információ, és nem közvetlen tapasztalat által szerzett adat. Lásd információ.

Blended-learing, kevert tanulás

A kevert tanulás olyan formális vagy informális oktatási program, amely az online digitális médiát és a hagyományos tantermi módszereket ötvözi. Ennek megfelelően tanár és a diák személyes jelenlétével is jár. A tanulóknak kontrolljuk van az idő, a hely, a tanulási utak és az ütemezés tekintetében.

Bölcsesség

A bölcsesség a megértett anyag értékelése, a legmagasabb szintű feldolgozás, szintetizálás, melynek során az ismeretekkel és ezek megértésének értékelésével, mérlegeléssel új összefüggéseket alkot az elme. Ez a szint kreáció, amely során erkölcsi és emberiességi értékek mentén is értékeljük az információkat és ismereteket, és így magasabb rendű belátás jöhet létre.

E-learing, e-tanulás

„Az e-tanulás olyan, számítógépes hálózaton elérhető nyitott, tér- és időkorlátoktól független képzési forma, amely a tanítási-tanulási folyamatot hatékony, optimális ismeretátadási, tanulási módszerek birtokában megszervezve mind a tananyagot és a tanulói forrásokat, mind a tutor-tanuló kommunikációt, mind pedig az interaktív számítógépes oktatószoftvert egységes keretrendszerbe foglalva hozzáférhetővé teszi a tanuló számára.” Forrás: Wikipédia.

Az e-tanulás során tutor a tananyagot sokféle módon, elrendezi, biztosítja a szabad haladást és a tudatos tanulás lehetőségét, és az interaktivitás többféle útját. Elérhetők szabad e-tanulás fejlesztő felületek. Hamarosan minden iskola alapfelszereléséhez tartozik a honlap és az e-learning felület.

Az e-tanulás lehetőséget ad a sokféle tanulási-tanítási forma információs technikai megoldásához.

Fejlesztés

A fejlesztés lehet növekedés okozása, vagyis erősödés elősegítése, amikor szándékosan elérjük, hogy egy működés fokozódjon, növekedjen, javuljon, tökéletesedjen, vagy lehet új dolog létrehozása, például más hatás, képesség, készség, változás eredményezése. Vagyis nem csupán a hiányok pótlásáról van szó, mert ez csak korrekció és korrepetálás lenne.

A fejlesztés rendkívül sokfelé, és szerteágazóan jelenik meg. Így lehet a képességek, tehetség, a személyiség, a közösség fejlesztése, amellett, hogy módszertani és kutatás fejlesztés is történhet.

Információ

Az információ feldolgozott, közvetített adat, ismeret, vélemény, amely a „ki", „mi,", „mit", „mikor", milyen" és „hol" kérdésekre ad választ. Az információban már értelmezés és vélemény is megfogalmazódik, és lehet téves, ami lehet tudatos vagy tudattalan megtévesztés.

Intelligencia

Gondolkodás, értelmesség, ami feltehetően az agy szinaptikus hatékonyságon alapul. A lényeglátás, az ingerek mintázatának, a szabályszerűségeknek az átlátási képessége. A mentális megküzdésre motiváltság erősen befolyásolja. Az általános intellektuális képességek fejlesztésében kiemelkedő szerepe van a hangszeres zenetanulásnak és a matematikával való foglalkozásnak.

Gyakran intelligenciának neveznek képességterületeket, mint például Howard Gardner többszörös intelligencia modelljében teszi, vagy amikor Daniel Goleman az érzelmi intelligenciáról ír. Az elnevezés ellenére ezek egymástól és az általános intelligenciától is független képességterületek – lásd a képesség címszót.

Ismeret

Az ismeret tudás, feldolgozott információk, amelyeket tapasztalással, tanulással szerez az egyén. Lásd tudás.

Korrekció

A korrekció helyesbítés, javítás. Akkor alkalmazandó, amikor valamely területen egyértelmű zavar, hiba, betegség azonosítható, amely nem megfelelő, és így javítandó.

Korrepetálás

Szó szerinti fordítása a latin eredet alapján nagyjából azt jelenti, hogy „együtt újraismételni”. Általában valamely tanulnivalóban való előkészítés, felkészítés, begyakoroltatás, segítség a tanulásban. Legtöbbször felzárkóztatásként jelenik meg, de ez csak egy része a fogalomnak, hiszen például kiemelkedő énekesek is járnak korrepetítorhoz, és a tehetséggondozás egyéb területein is bevett a szakértői támogatással történő tanulás, amelynek lehet része a lemaradó területeken való gyakorlás is, de jellemzően a tanulás támogatása közösen történő

Közös tanulás

A közös tanulás, amellett, hogy az ember egyik természetes tanulási módja, a 21. századi együttműködés- és projektalapú munkavégzésre is felkészít, és hatékonyan segíti az egyéni, önálló tanulást is. A gyerekek gondolkodása közelebb áll egymáshoz, mint a felnőttekéhez, ha valamit elmagyaráz egyik a másiknak, mindegyikük jobban érti. Megbeszéléssel a tananyag érthetőbbé válik, mert megfogalmazzák, és egymással egyeztetik a kérdéseket. Együttműködést tanulnak, érveléssel, vitával fejlődik a logikai képesség és a kifejező készség. Megtanulják a gyerekek a másik szempontjait is megérteni, és hogy ha érthetőek akarnak lenni, tisztán kell fogalmazniuk.

Kreatív klíma

A kreatív klíma a mindennapi életében megjelenő kreativitást serkentő viselkedésmintákat, attitűdöket és érzéseket jelöli, melyek befolyásolják a környezetben játszódó folyamatokat, például a problémamegoldást, a döntéshozatalt, a kommunikációt, a tanulást, az elköteleződést, a motivációt. Ezen folyamatok a szubjektív jóllét, elégedettség, hatékonyság és kreativitás meghatározói, vagyis általában az emberi teljesítményt növelik.

A kreativitást serkentő szociális környezeti tényezők közé tartozik a célok kitűzése és az azok felé történő elköteleződés, a megfelelő mértékű autonómia és szabadság a feladatok megoldásában, az elegendő idő, a konkrétumokra irányuló visszajelzések, a bátorító légkör, az új ötleteket, elgondolásokat támogató hozzáállás.

A kreatív klíma elsősorban a vállalti szférában került bevezetésre, de egyer inkább az oktatásban is szükséges az ennek megfelelő tanulási környezet biztosítása.

Megértés

A megértés a tudás kognitív, elemző feldolgozása. A különbség a tudás és a megértés között ugyanaz, mint a memorizálás és a tanulás között. Ez olyan fogalmi különbség, amelyet a magyar nyelv nem hangsúlyoz eléggé a „tanulni” szóval. Pedig ha valamit valaki *megtanult*, akkor azt tudja alkalmazni, ha csupán *betanulta*, akkor tárgyi tudása van, de ennek alkalmazásához hiányzik a feldolgozás, ami a megértéshez és így a tárgyi tudáson túli megoldásokhoz vezet.

A komputerek képesek adatokat feldolgozni és információkat előállítani számunkra. A mesterséges intelligencia már nem csupán *betanulni*, hanem megtanulni is képes bármit. Ezzel hatékonyabban tanulhat a gép, mint az a diák, akit a tárgyi tudásra szorít az oktatás.

M-tanulás

A mobile-learning, avagy m-tanulás a mobil eszközökön történő e-tanulás. Előnye, hogy nem köti a tanulót egy konkrét helyhez, így a feladatok különböző helyszínen is megvalósíthatók, az interaktivitás sokkal szerteágazóbb lehet.

Otthon tanulás

A 20. század előtt természetes volt az otthon tanulás, amikor a szülők maguk tanították, vagy házi tanítóval taníttatták a gyermekeket az otthonukban. A tömegoktatással azonban ez egyre inkább megszünt, csak a 20. század végén került megint előtérbe, főképpen a hagyományos oktatás kritikájaképpen, de néha objektív okokból, például nem elérhető az iskola, a gyermek nagyon különleges fejlődésű, a család különleges nevelést akar biztosítani (például a Polgár lányok esetében a sakkozást). A digitális technika által egyr több és hatékony online fejlsztő és tanuló program is elérhető, így az otthontanulás is nagyobb teret kaphat a 21. században.

Önálló tanulás

Az élethosszig tanulás létforma a 21. században, az önfejlesztés, önálló tanulás szükséges és nem választható opció. A 21. században előtérbe kerül az önálló munkavégzés, az egyéni vállalkozás és a projektekben való munka, amelyek szintén az önálló felkészülést tanulást kívánják. Az önálló tanulásra az autonóm tanuló a legalkalmasabb, ezért a 21. századi tanítás legfontosabb feladata az autonóm tanulói létet támogatni. Ebben nagy szerepe van a digitális eszközök használatának is, az e-learning és m-learning lehetőségek használatának.

Tanulás

A tanulás két alapformája a természetes (learning) és a mesterséges (studying). A természetes tanulás aktív, önindította és több érzékszerven keresztül történik. Folyamatos, és legtöbbször mélyen, élethosszig megmaradó az eredménye. Az elsajátítás örömöt okoz.

A mesterséges tanulás legtöbbször mások által indított, inaktív, és kevés észlelési csatornát használó. A tananyag egyszeri bevésése. A tanultak nagy része elvész, az elsajátítás megkönnyebülést okoz.

Távoktatás

„A távoktatás olyan stúdium, amely az oktató tanár személyétől távol és attól függetlenül – de általa irányítva – megy végbe. A személyes jelenléti oktatással ellentétben a távtanulót médiumok segítségével ösztönzik, valamint kisebb vagy nagyobb távolságokból rendszeresen küldött tanulmányi útmutatásokkal irányítják vagy támogatják tanulmányait.” (https://forgos.uni-eszterhazy.hu/wp-content/tananyagok/apertus/meddid/meddid_tk_5/a_tvoktats_s_a_tvtanuls.html)

Terápia

A terápia gyógykezelés, illetve a betegségek, zavarok kezelésével foglalkozó tudományág. A terápia, a gyógyítás során alkalmazott kezelési eljárások összessége. A terápia célja lehet betegség, zavar okának, okainak megszüntetése, illetve tüneti terápia, amikor a legkellementlenebb jelenségeket befolyásolják, a tünetet kiváltó okok megszüntetése nélkül.

Tudás

A tudás a feldolgozott adat és az információ, amely az ember modellje a világról, és a „hogyan” kérdésre ad választ. Az ismeretek, képességek, készségek összessége. A tapasztalatok és a környezeti ingerek által a veleszületett lehetőségekből az értelmesség segítségével alakul.

A tudás az információk feldolgozásából származik. Megfelelő feldolgozás után hasznos ismeretek és tudás jönnek létre. Az ismeret a tudás keretei között ad lehetőséget a kérdések megválaszolására. Ha a memorizálás szintjén marad a feldolgozás, akkor a tudás szélesebb körben nem hasznosítható.

Virtuális térben tanulás

A virtuális térben való tanulás az, amikor 3D-s virtuális digitális környezetben lehet tanulni. Ez a módszer és technika szó szerint új világokat nyit meg az oktatásban. A tanulók átmehetnek a mágneses tereken, repülhetnek a Vénusz bolygó sűrű felhői között és a föld alatti magma kamráin keresztültörhetnek, hogy megértsék a lemeztektonikát, de gyakorolhatják a nyilazást, a teniszezést és a kézzel írást, rajzolást is. Előnye, hogy valóságos helyzeteket szimulál, tehát saját élménnyel, saját mozgással vehet részt a diák a tanulási helyzetben, hibázhat, újrakezdhet, próbálgathat valódi következmények nélkül. A virtuális térben együttműködhetnek a diákok, vagyis csapatmunkára is lehetőség van egy-egy valóságos, bár szimulált problémahelyzet megoldásában.